

Rotterdamse zaken

✍ Rob B. Tol

Zo gaat het monument er binnenkort ter plekke uitzien. Artistieke impressie van het Razzia Monument Rotterdam aan de Parkkade te Rotterdam. Zonen van dwangarbeiders startten drie jaar geleden samen een stichting voor het traject om een monument voor alle slachtoffers van de grote razzia te realiseren. Artist Impression: Lotte Stekelenburg

Razzia Monument maakt leed en tragiek voelbaar

ROTTERDAM - Op 10 en 11 november 1944 werden door de Duitse bezetter circa 52.000 jonge mannen uit Rotterdam en Schiedam weggevoerd. De Duitsers wilden vermijden dat zij last zouden kunnen krijgen van, als weerbaar geachte, mannen. De meesten van hen, ongeveer 40.000, kwamen uiteindelijk als dwangarbeider in Duitsland terecht.

Het was een grootscheepse militaire operatie. Toegangswegen werden afgesloten, bruggen opengezet. De meeste jongens en mannen tussen de 17 en 40 jaar werden meegenomen in oude wagons en vuile rijnen voor dwangarbeid. Zij zwegen over hun ontberingen nadat ze terugkwamen naar Nederland in 1945. Het ontredde en verwoeste Rotterdam moest immers weer opgebouwd worden. Zonen van dwangarbeiders startten drie jaar geleden samen een stichting voor het traject om een monument

voor alle slachtoffers van de grote razzia te realiseren. Het Razzia Monument wordt op 10 november onthuld door burgemeester Aboutaleb om circa 15.00 uur aan de Parkkade 1.

Burgerinitiatief

De stichting Razzia Monument Rotterdam is een burgerinitiatief met als doel om een monument op te richten als baken in de stad ter blijvende nagedachtenis aan het enorme leed van gedeporteerde dwangarbeiders en hun naasten. Voorzitter René Versluis

van de Stichting Razzia Monument Rotterdam: "Het indrukwekkende aan het ontwerp van het monument van Anne Wenzel is dat de tragiek van alle slachtoffers treffend gestalte krijgt. Zowel degenen die worden afgevoerd als de achterblijvers worden verbeeld in twee keramische figuren. De beide figuren blijken eerder aan elkaar vast te hebben gezeten, maar zijn bruto van elkaar losgesneden. Met deze letterlijke doorsnijding van het dubbelportret tot twee losstaande beelden weet Anne Wenzel alle emoties van scheiding pijnlijk doeltreffend te verbeelden. Tegelijkertijd blijven de twee personen, de man en de vrouw, hierdoor voor altijd verbonden. Hoe ver ze ook van elkaar gescheiden zijn." De Duitse bezetter wilde met de deportatie van 52.000 mannen vooral vermijden dat zij last zouden krijgen van weerbare mannen bij het oprukken van de geallieerden. Naar schatting kwamen ongeveer 500 mannen om het leven als direct gevolg van de razzia. Dit werd veroorzaakt door oorlogsgeweld, ontberingen, ziekte of ongelukken tijdens transport of dwangarbeid op Duitse of soms ook op Nederlandse bodem.

Waarom een monument?

Tijdens de wederopbouwperiode die na de Tweede Wereldoorlog volgde, was er weinig ruimte voor de verwerking van deze ingrijpende gebeurtenis. Niet voor de mannen die hun ervaringen niet konden of wilden delen, ook niet voor de vrouwen en familie die hun eigen verhaal verzwegen. Deze oorlogsgeschiedenis mag niet vergeten worden; het verdient aandacht en de verhalen moeten verteld worden. Niet alleen door plaquettes of tijdens de jaarlijkse herdenking in de Kuip, maar door een fysiek monument op een vaste plaats, een plek om te bezoeken en bij stil te staan, om bewust de geschiedenis van

Naar dwangarbeid

Mannen worden op de Oude Dijk onder Duitse militaire begeleiding van de verzamelplaats marinierskazerne gevoerd op weg naar verder transport. Foto: L.M.A. van der Werf (toestemming van NIOD)

Onthulling beeld op 10 november

Kunstenaar Anne Wenzel werkt met de initiatiefnemers René Versluis en Jan Willem Cleijpool van de Stichting Razzia Monument Rotterdam, BKOR en gemeente hard aan de realisering van het monument.

De onthulling van het monument vindt plaats op vrijdag 10 november 2023 om circa 15.00 uur. Exact 79 jaar na de eerste dag van de grote razzia in Rotterdam en Schiedam. Dat is laat, maar zeker niet té laat.

U kunt het bijwonen op Parkkade 1, bij het plantsoentje. Er wordt veel belangstelling verwacht. Niet

alleen vanuit de regio Rotterdam, maar ook uit de rest van ons land en zelfs vanuit het buitenland. Het beeld bestaat uit een man en een vrouw die op afstand van elkaar geplaatst zijn. Je ziet dat de figuren bij elkaar horen, zij waren ooit een geheel, maar zijn door de razzia van elkaar gescheiden. De afstand maakt ze eenzaam en kwetsbaar; ze horen samen, bij elkaar. De compositie maakt deze wrede scheiding voelbaar. De wond die is geslagen is letterlijk en figuurlijk zichtbaar - in de kleur oranje en vorm. Zie ook: www.razziamonument.nl.

De locatie van het nieuwe monument bij het plantsoentje langs de Maas aan de Parkkade. Foto: bewerking Rob Tol